

ПОСЕБНА ЗАШТИТА ОД ОТКАЗА

Запослени за чијим радом је престала потреба услед технолошких или организационих промена код послодавца, који је и представник друштвеног капитала у скупштини акционара, не ужива посебну заштиту од отказа по овом основу, јер у том својству нема функцију непосредне заштите запослених.

Из образложења:

"... Чланом 179. тачка 9. Закона о раду ("Службени гласник РС", бр. 24/05, 61/05), прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду, ако за то постоји оправдан разлог који се односи на потребе послодавца, и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла. Тужени је донео Правилник о систематизацији радних места којим су укинута послови на којима је тужилац радио, без могућности распоређивања тужиоца на друге послове, чиме је настао и отказни разлог из наведене законске одредбе. Тужени није био дужан да донесе програм решавања вишка запослених с обзиром на одредбу члана 153. став 1. тачка 1. наведеног закона, а имајући у виду број запослених на неодређено време и број запослених који су оглашени вишком. Тужиоцу је исплаћена отпремнина, прописана одредбом члана 160. Закона о раду, као услов за законити отказ по овом основу. Исплаћена му је и заостала зарада, како то налаже одредба члана 186. Закона о раду, по истеку рока од 30 дана, што по оцени овог суда није од утицаја на законитост оспореног решења.

Супротно наводима ревизије, тужилац не спада у круг лица који су заштићени од ове врсте отказа, јер тужилац није био представник запослених у смислу одредбе члана 188. став 1. тачка 1. Закона о раду. Тужилац је у време отказа био представник друштвеног капитала у скупштини акционара, а посебну заштиту према наведеној законској одредби уживају члан савета запослених и представник запослених у управном и надзорном одбору послодавца; председник синдиката код послодавца и именовани изабрани синдикални представник. Тужилац није представник запослених, већ представник друштвеног капитала у скупштини акционара, као последица власничке структуре туженог, која функција није била везана и не зависи од његовог радноправног статуса у акционарском друштву, без обзира што је изабран непосредно од стране запослених, који на ту функцију могу изабрати и лице које није у радном односу у привредном друштву. Представник друштвеног капитала нема функцију непосредне заштите запослених, већ су његови послови везани за управљање друштвом које у својој власничкој структури има и друштвени (државни) капитал.

Врховни касациони суд је оцењујући наводе ревизије имао у виду и одредбе Конвенције број 135 о заштити и олакшицама које се пружају представницима радника у предузећу из 1971. године, која у члану 3, за сврху саме Конвенције термин "раднички представник" користи за означавање лица која су призната као таква према националним законима или пракси, без обзира да ли су синдикални представници или изабрани представници које су слободно изабрали радници предузећа у складу са одредбама националног закона или прописа или колективних споразума. Одредба члана 4. ове Конвенције такође упућује на националне законе

или прописе, колективне споразуме, арбитражне одлуке или судске пресуде, које могу да одреде тип или типове радничких представника који ће имати право на заштиту и олакшице предвиђене овом Конвенцијом. Сагласно наведеној Конвенцији, управо је Законом о раду, као националним законом, одређен круг представника запослених, који су заштићени од отказа, ако поступају у складу са законом, општим актом и уговором о раду (члан 188. став 1. тач. 1. до 3) у који не спада и тужилац...".

(Сентенца из пресуде Врховног касационог суда Рев2 275/2015 од 3.6.2015. године, утврђена на седници Грађанског одељења 27.6.2017. године)